

Veli-Pekka Järveläinen

* 11.5.1938 † 5.6.2022

Helsingin yliopiston yksityismetsätalouden täysin palvellut professori Veli-Pekka Järveläinen kuoli 5. kesäkuuta 2022 Tampereella 84-vuotiaana. Hän oli syntynyt 11. toukokuuta 1938 Kuopiossa, missä myös vietti lapsuutensa ja nuoruutensa.

Isä, Tauno Järveläinen oli Pohjois-Savon metsälautakunnan päämetsänhoitajana alueen keskeisiä vaikuttajia ja hänen toimiaan seurattessaan Veli-Pekka kasvoi sisälle yksityismetsän omistajien ongelmiin. Niinpä oli varsin odotettua, että kirjoitettuaan ylioppilaaksi Kuopion yhteiskoulusta keväällä 1957 Veli-Pekka Järveläinen hakeutui Helsingin yliopiston maatalousmetsätieteelliseen tiedekuntaan opiskelemaan pääaineenaan metsätaloustiede.

Metsätalouden ja -teollisuuden voimakas laajeneminen 1950–1960-luvuilla oli herättänyt huolen metsävarojen riittävydestä. Lyhyessä ajassa asetettiin useita työryhmiä laatimaan laskelmia siitä, miten metsiä tulisi hakata ja hoitaa niin, että hakkuumahdollisuudet säilyisivät ja jopa paranisivat. Tavoitteita syntyi, mutta kaikkia vaivasi sama ongelma: niiden toteuttaminen oli 70 prosenttisesti kiinni Suomen noin 300 000:n yksityisomistuksessa olevan tilan eli metsälön päätöksistä. Niin niiden omistajista, heidän tavoistaan tehdä

päätöksiä kuin päätöksiin vaikuttavista muista kuin metsätaloudellista tekijöistä tiedettiin liian vähän.

Veli-Pekka Järveläisen valmistuessa metsänhoitajaksi maaliskuussa 1962 Helsingin yliopiston ja metsäntutkimuslaitoksen metsäekonomin yksiköt olivat juuri käynnistämässä yksityismetsänomistukseen kohdistuvaa tutkimusta. Hänet värvättiin heti mukaan jatko-opiskelijana. Tutkimustehtävänä oli selittää havaitut erot yksityismetsänomistajien innostuksessa metsiensä hoitoon.

Vuonna 1971 valmistuneessa väitöskirjassaan *Factors Influencing Silvicultural Activity: A Study of the Influence of Attitudes, Individual Farm Backgrounds and Regional Conditions on the Silvicultural Activity of Forest Owners in Karstula and Jamsa, Finland* Veli-Pekka Järveläinen yhdisti traditionaaliseen metsäekonomiseen tutkimustapaan sosiologiassa käytettyjä näkökulmia ja menetelmiä. Tämän jälkeen hän laajensi tarkastelukenttäänsä, ja sai käyttöönsä metsäntutkimuslaitoksen valtakunnallisen hakkupoistumatutkimuksen aineiston. Samalla Järveläinen siirtyi vuonna 1972 valtion maatalous-metsätieteellisen toimikunnan nuoremmaksi tutkijaksi ja jatkoi vanhempana tutkijana vuoteen 1985.

Jakso tuotti useita tutkimusjulkaisuja, joista merkittävimpiä olivat yksityismetsänomistajien hakkuukäyttämistä, neuvontatoiminnan vaikutusta yksityismetsien hakkuumahdollisuuksien käyttöön sekä metsänomistajakunnan rakenteen muutoksen seuraamuksia analysoivat työt.

Veli-Pekka Järveläisen arvostus kasvoi, ja hänestä kehittyi yksityismetsätalouden keskeinen asiantuntija metsätalouden suunnittelussa ja erilaisia metsäpolitiikan ongelmia ratkottaessa. Tämä merkitsi myös kansainvälisen yhteistyön alkua. Järveläinen valittiin Metsäntutkimuslaitosten kansainvälisen liiton (IUFRO) maailmankongressissa Oslolla vuonna 1976 työryhmän puheenjohtajaksi. Viiden vuoden kuluttua, Japanin Kiotossa tehtävä muuttui asiaryhmän 4.06 Metsäpolitiikka (Forest Policy) johtajaksi. Varajohtajana hän jatkoi vielä Ljubljanan kongressin jälkeen Montrealin kongressiin vuonna 1990 asti.

1980-luvun puolivälissä Veli-Pekka muutti painopistettä Helsingin yliopiston ja opetuksen puolelle. Hän oli jo vuodesta 1976 ollut kansantaloudellisen metsäekonomian dosentti ja oli hoitanut vähän aikaa viransijaisena saman oppiaineen professorin virkaa. Vuonna 1985 tiedekunnassa tuli auki metsätalouden apulaisprofessorin virka. Veli-Pekka Järveläinen haki

ja sai tuon viran, nimike tosin muutettiin paremmin sisältöä vastaavaksi yksityismetsätalouden apulaisprofessoriksi. Vuonna 1988 nimike muuttui vielä täydeksi professoriksi.

Suomen Metsätieteellinen Seura oli Veli-Pekka Järveläiselle tärkeä tutkijauran alusta lähtien. Hän toimi seuran hallituksen jäsenenä 1972–1979 ja sen tiede- ja ohjelmapoliittisen valiokunnan jäsenenä 1975–1976. Hänen aloitteestaan seuraan perustettiin 1988 metsäekonominen alajaos, jonka johtoon hänet itseoikeutetusti valittiin. Seuran hallituksen varapuheenjohtajana Veli-Pekka toimi 1994–1995 ja puheenjohtajana 1995–1997. Suomen Metsätieteellisen Seuran kunniajäseneksi hänet nimitettiin vuonna 1999.

Suomalaisen Tiedekatemian jäseneksi Veli-Pekka Järveläinen kutsuttiin vuonna 1995.

Veli-Pekka Järveläinen tunnettiin tasaisena ja huolellisesti ongelmiin syventyvänä tutkijana. Olemukseltaan hän muistutti enemmän piipunnsää virittelevää hämäläisisäntää kuin lupsakkaa savolaista. Vanhempien sukujuuret olivat Hämeessä, ja sinne, Tampereelle, hän eläköidyttyään myös muutti. Sieltä hän edelleen seuraili metsäalan tapahtumia ja tarvittaessa ilahdutti napakan osuvilla lehtikommenteillaan.

Matti Keltikangas